

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ОДЕСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ЕКОНОМІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
Кафедра економіки підприємства та організації
підприємницької діяльності

Допущено до захисту
Завідувач кафедри

“ _____ ” _____ 2021 р.

РЕФЕРАТ
кваліфікаційної роботи
на здобуття освітнього ступеня бакалавр
зі спеціальності 076 «Підприємництво, торгівля та біржова діяльність»
за освітньою програмою «Економіка підприємства та організація
підприємницької діяльності»
на тему:
«Шляхи та резерви підвищення рентабельності підприємства»

Виконавець:
студентка ЦЗВФН 4 курсу, 4 групи
Конишева В. А.

Науковий керівник:
д.е.н., професор,
Семенова Валентина Григорівна

ЗАГАЛЬНА ХАРАКТЕРИСТИКА РОБОТИ

Актуальність теми. Найважливішим фактором стимулювання виробничо-фінансової та інвестиційної діяльності підприємства є прибуток, який з одного боку створює стабільну фінансову і соціальну основу майбутніх проектів організації, з іншого боку є гарантом виконання бюджетів та реалізації національних програм. Досягнення максимального розміру прибутку і рівня рентабельності визначає основну мету підприємницької діяльності, забезпечує захист інтересів власників і зниження ризиків ліквідації та банкрутства бізнес-структур.

Показники рентабельності є відносними характеристиками фінансових результатів і ефективності діяльності підприємства. Вони повніше, ніж прибуток, характеризують ефективність діяльності підприємства, так як їх величина показує співвідношення ефекту (отриманого прибутку) з величиною витрат, закладеними на виробництво і реалізацію продукції (послуг). Рентабельність - це відносний показник ефективності господарської діяльності, що характеризує рівень віддачі витрат і ступеня використання ресурсів.

Рентабельність розглядається не тільки як основна мета, а й як головна умова ділової активності підприємства, як результат його діяльності, ефективного здійснення своїх функцій щодо забезпечення споживачів необхідними товарами відповідно з наявним попитом на них. Рентабельність виступає головним об'єктом і метою фінансового менеджменту підприємств. Чим більше приділяється уваги рентабельності, тим успішніше функціонує підприємство.

У зв'язку з цим питання наукового управління рентабельністю являють собою актуальну проблему теорії і практики підприємницької діяльності. Важливими також є питання проведення аналізу рентабельності підприємства, пошуку резервів та шляхів її підвищення. У світлі сказаного тема даної випускної кваліфікаційної роботи є актуальною.

Мета роботи - дослідження шляхів та резервів підвищення рентабельності підприємства на прикладі страхової компанії «АСКА».

Завдання дослідження:

- 1) розглянути теоретичні підходи до визначення сутності поняття «рентабельність»;
- 2) провести класифікацію та описати методикку розрахунку видів рентабельності;
- 3) з'ясувати фактори та резерви підвищення рентабельності підприємства;
- 4) провести загальну характеристику страхової компанії «АСКА»;
- 5) здійснити оцінку фінансового стану страхової компанії «АСКА»;
- 6) проаналізувати прибутковість та рентабельність страхової компанії «АСКА»;
- 7) обґрунтувати резерви підвищення рентабельності страхової компанії «АСКА»;

8) розробити шляхи підвищення рентабельності страхової компанії «АСКА».

Об'єктом дослідження в роботі є процес підвищення рівня рентабельності страхової компанії.

Предметом дослідження є теоретичні та науково-практичні засади економічного забезпечення підвищення рентабельності підприємства, яке надає страхові послуги.

Методи дослідження. Методологічною основою дослідження є: аналіз наукової літератури, групування, порівняння, індукція, дедукція (в процесі розгляду теоретичних засад рентабельності підприємства); економіко-статистичний, вертикальний та горизонтальний аналіз, графічний та табличний методи (під час аналізу та оцінки ефективності господарської діяльності страхової компанії «АСКА»); факторний аналіз (при виявленні резервів підвищення рентабельності страхової компанії «АСКА»); системний підхід, наукова абстракція та узагальнення (під час розробки шляхів підвищення рентабельності страхової компанії «АСКА») тощо.

Інформаційну базу дослідження складають фінансова та статистична звітність страхової компанії «АСКА», підручники та монографії, наукові статті, аналітичні доповіді вітчизняних і зарубіжних вчених в сфері економіки підприємства, фінансів, економічного аналізу, страхових послуг, законодавчі документи, електронні ресурси світової мережі Internet, а також власні дослідження.

Структура та обсяг роботи. Кваліфікаційна робота складається зі вступу, трьох розділів, які об'єднують вісім підрозділів, висновків, списку використаних джерел (61 найменування) та 3-х додатків. Загальний обсяг роботи становить 102 сторінок. Основний зміст викладено на 85 сторінках. Робота містить 29 таблиць, 11 рисунків.

ОСНОВНИЙ ЗМІСТ РОБОТИ

У першому розділі **«Теоретичні засади рентабельності підприємства»** розглянуті теоретичні підходи до визначення сутності поняття «рентабельність», проведена класифікація та описана методика розрахунку видів рентабельності, з'ясовані фактори та резерви підвищення рентабельності підприємства.

У другому розділі **«Аналіз та оцінка ефективності господарської діяльності страхової компанії «АСКА»»** проведена загальна характеристику страхової компанії «АСКА», здійснена оцінка фінансового стану страхової компанії «АСКА», проаналізовані прибутковість та рентабельність страхової компанії.

У третьому розділі **«Обґрунтування резервів та шляхів підвищення рентабельності страхової компанії «АСКА»»** обґрунтовані резерви підвищення рентабельності страхової компанії «АСКА», розроблені шляхи та заходи підвищення рентабельності страхової компанії «АСКА», їх ефективність.

ВИСНОВКИ

Проведене дослідження дозволило зробити висновки, основні з яких такі.

1. Рентабельність як економічна категорія є відносним показником економічної ефективності діяльності підприємства. Вона комплексно відображає ступінь ефективності використання матеріальних, трудових і грошових ресурсів і розраховується як відношення прибутку до активів, ресурсів або грошових потоків, що їх формує. За значенням рівня рентабельності можна оцінити довгострокове благополуччя підприємства, тобто його здатність отримувати достатній прибуток на інвестиції. Для довгострокових кредиторів, інвесторів, що вкладають гроші у власний капітал підприємства, даний показник є більш надійним індикатором, ніж показники фінансової стійкості та ліквідності.

2. Основними групами (видами) рентабельності підприємства є:

- показники рентабельності активів (за прибутком до оподаткування та за чистим прибутком);
- показники фінансової рентабельності (рентабельність власного капіталу, рентабельність позикового капіталу та рентабельність інвестицій);
- показники рентабельності діяльності (рентабельність виробництва та рентабельність продажу);
- показники рентабельності на основі потоків грошових коштів.

Різноманітність показників рентабельності зумовлює, у свою чергу, великий набір методик аналізу рентабельності і, відповідно, визначає альтернативність пошуку шляхів її підвищення.

3. Факторами та резервами підвищення рентабельності суб'єктів господарювання є:

- збільшення обсягів виробництва та реалізації продукції;
- зниження собівартості;
- підвищення продуктивності праці;
- максимально раціональне використання трудового, матеріального та фінансового потенціалу підприємства;
- проведення регулярного аналізу витрат та застосування сучасних методів управління витратами;
- впровадження нової продукції; раціоналізація цінової політики;
- правильний розподіл отриманого прибутку.

4. Страхова компанія «АСКА» є одним із лідерів страхового ринку України, яка пропонує своїм клієнтам сучасні страхові продукти та якісне обслуговування. Метою діяльності СК «АСКА» є здійснення страхової діяльності для страхового захисту майнових інтересів фізичних і юридичних осіб та отримання прибутку. В СК «АСКА» використовується лінійно-функціональна структура управління. В основу такої структури покладено принцип розподілу повноважень і відповідальності за функціями та прийнятті

рішень по вертикалі.

5. В роботі була проведена оцінка фінансового стану страхової компанії «АСКА». Виявлено, що на кінець 2019 року валюта балансу скоротилася, отже, підприємство скорочує обсяги своєї діяльності. Оцінка ліквідності балансу показала, що баланс підприємства є неліквідним – виконується тільки одна з чотирьох умов ліквідності балансу – покриття довгострокових пасивів повільно реалізованими активами. В ході аналізу встановлено, що СК «АСКА» можна вважати платоспроможною та ліквідною, але вона залежить від зовнішніх джерел фінансування, не має власних оборотних коштів та в динаміці за останні три роки всі показники ліквідності значно скорочуються, тобто рівень платоспроможності знижується на кінець досліджуваного періоду. Слід відзначити, що продуктивність праці щороку зростає, що обумовлено скороченням кількості працюючих при зростанні сум чистих зароблених страхових премій. Розраховані показники фінансової стійкості СК «АСКА» свідчать про те, що підприємство на даний момент часу фінансово не стійке. В динаміці ймовірність банкрутства підприємства зростає.

6. Страхова компанія «АСКА» працювало прибутково протягом періоду 2017-2018 років, однак в 2019 році отримала збиток. Внаслідок отримання збитків в 2019 році всі показники рентабельності активів підприємства мають від'ємні значення. Загальна виявлена тенденція щодо показників фінансової рентабельності – це зниження всіх в 2018 році у порівнянні до рівня 2017 року, а також нерентабельна діяльність організації у 2019 році. Розраховані показники рентабельності на основі потоків грошових коштів досить низькі та в динаміці за 2017-2019 роки зменшуються. Отже, можна зробити висновок про зниження прибутковості та рентабельності страхової компанії «АСКА» з плином часу.

7. Застосування в роботі факторного моделювання рентабельності та детермінованого моделювання факторних систем дало можливість виявити резерви збільшення та способи покращення рентабельності СК «АСКА». Виявлено, що резервами разі виступає скорочення зарплатомісткості послуг на 0,0336 грн/грн, що призведе до зростання рівня рентабельності активів на 2,36%. Також резерви зростання рентабельності СК «АСКА» можливі за рахунок таких факторів: збільшення обсягу реалізації страхових послуг; зниження собівартості страхових послуг; підвищення середньореалізаційних цін унаслідок оптимізації структури страхових послуг.

8. В роботі запропонована стратегічна схема підвищення фінансової стійкості, прибутковості та рівня рентабельності страхової компанії «АСКА», яка включає фінанси, ринки та внутрішні процеси. Запропоновано здійснювати аналіз фінансового оздоровлення та рентабельності страхової компанії «АСКА» за трьома етапами:

- усунення зовнішніх ознак кризового стану,
- проведення локальних заходів щодо покращення фінансового стану,
- створення стабільної фінансової бази.

Проілюстровано алгоритм вибору методів фінансового оздоровлення та

підвищення рентабельності страхової компанії «АСКА» в залежності від рівня фінансової стійкості (абсолютної, номінальної, помірної, нестабільної та кризової).

Визначено оперативні заходи, які сприяють відновленню платоспроможності та підтримки ефективності страхової та фінансової діяльності СК «АСКА», а саме:

1. Організаційні (удосконалення організаційної структури управління, диверсифікація господарської діяльності, реструктуризація тощо);
2. Технічні (оновлення техніко-технологічної бази);
3. Економічні важелі та стимули (удосконалення тарифної системи, форми і системи оплати праці, прискорення обігу оборотних коштів тощо).

Встановлено важливі напрями поліпшення фінансового стану СК «АСКА», які вплинуть на підвищення прибутковості компанії, а отже, і ефективності її господарської діяльності, покращення її фінансових показників, а саме:

1. Впровадження зарубіжного досвіду організації страхування; розвиток та розширення всіх видів страхування завдяки впровадженню європейських та світових технологій;
2. Реалізація страхових продуктів у прямій залежності від потреб ринку;
3. Максимальний обсяг охоплення ринку, повне обслуговування потреб клієнтів, лідерство у питаннях зниження собівартості страхових премій;
4. Побудова розгалуженої мережі індивідуального обслуговування, пошук та розробка нових видів страхування;
5. Зміцнення та вдосконалення організаційно-територіальної мережі та ін.